

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **Ing. P. B.**, bývajúceho v Ž. t.č. D. N. proti žalovanej **Slovenskej republike, zastúpenej Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny SR**, so sídlom v Bratislave, Špitálska č.4-6, **o náhradu škody**, vedenej na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 17 C 308/2004, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 20. apríla 2010 sp. zn. 5 Co 77/2010, t a k t o

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalobcovi nepriznáva náhrada trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Žilina (v poradí druhým) rozsudkom z 23. novembra 2009 č.k. 17 C 308/2004-247 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 664 € do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia; v zostávajúcej časti žalobu zamietol; žalovanej nepriznal náhradu trov konania; právnej zástupkyňi žalobcu JUDr. J.Ch., advokátke so sídlom v Ž. priznal náhradu trov právneho zastúpenia 524,93 € z rozpočtových prostriedkov Okresného súdu Žilina do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia. Pri svojom rozhodovaní vychádzal z § 18 ods. 1 a 2 zákona č. 58/1969 Zb., v zmysle ktorého štát zodpovedá za škodu spôsobenú v rámci plnenia úloh štátnych orgánov nesprávnym úradným postupom. Za nesprávny úradný postup žalovaného považoval neprimeranú dĺžku správneho konania (prieťahy), v ktorom sa žalobca domáhal vydania preukazu občana s ťažkým zdravotným postihnutím (11. júl 2002 – 21. júla 2004). Pri rozhodovaní o škode spôsobenej nesprávnym úradným vychádzal z ustanovenia § 420 ods. 1 a § 442 ods. 1 Občianskeho zákonníka; jej výšku (664 €) stanovil na základe úvahy súdu v zmysle § 136 O.s.p., pritom zohľadnil ujmu žalobcu, ktorú tento utrpel v súvislosti s vynaložením výdavkov (na cestovné MHD, vstupy na plaváreň, knižnicu a kino), ktoré by pri správnom úradnom postupe žalovanému neboli vznikli; v zostávajúcej

časti (3 319,30 € - 664 €) preto nárok na náhradu škody zamietol. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 142 ods. 2 O.s.p. a § 140 ods. 2 O.s.p.

Na odvolanie žalobcu a žalovanej Krajský súd v Žiline rozsudkom z 20. apríla 2010 sp. zn. 5 Co 77/2010 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil (§ 219 ods. 1 a 2 O.s.p.) s tým, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov dovolacieho konania. Vychádzajúc z ustanovenia § 219 ods. 2 O.s.p. odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením rozhodnutia súdu prvého stupňa (s jeho skutkovými a právnymi závermi); súd prvého stupňa v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti rozhodné pre posúdenie veci, vykonal dokazovanie v potrebnom rozsahu a preukázaný skutkový stav považoval za dôsledne vyhodnotený. O náhrade trov konania rozhodol podľa §142 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p.

Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná dovolanie, z dôvodu, že postupom odvolacieho súdu jej bola odňatá možnosť konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.), pretože odvolacie pojednávanie nebolo verejné, žalovaná nebola o odvolacom pojednávaní vyrozumená i keď sa nevzdala verejného prerokovania veci. V písomnom odvolaní žalovaná predložila v súlade s § 205a ods. 1 písm. d/ O.s.p. „nový dôkaz“, na ktorý odvolací súd pri rozhodovaní nevzal zreteľ. Najmä nebolo v konaní nad všetky pochybnosti preukázané, či žalobca bol schopný každodenných aktivít, či tieto reálne vykonával vzhľadom na jeho zdravotnú diagnózu (brániacu mu v zimnom období v pohybe vonku – vychádzajúc z vyjadrenia právnej zástupkyne žalobcu na odvolacom pojednávaní) a či mal reálne finančné prostriedky na krytie uvádzaných aktivít. Dovolateľka v tejto súvislosti poukázala na vzájomné rozpory medzi vykonanými dôkazmi i na to, že tieto neboli vyhodnotené súdom v súlade s ustanovením § 132 O.s.p. Z uvedených dôvodov navrhla, aby dovolací súd zmenil rozsudok odvolacieho súdu tak, že žalobu v celom rozsahu zamietla alternatívne žalobcovi priznal náhradu škody 184 €.

Žalobca sa k dovolaniu doposiaľ nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), spĺňajúca podmienku povinného zastúpenia v dovolacom konaní (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr to, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. O.s.p.).

Dovolanie má v systéme opravných prostriedkov občianskeho súdneho konania osobitné postavenie. Ide o mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno úspešne napadnúť (len) právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, avšak nie v každom prípade, ale iba ak ho právna úprava pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.)

Pre účely predmetného dovolacieho konania je vhodné zdôrazniť, že dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a nemožno sa ním úspešne domáhať revízie skutkových zistení súdov nižších stupňov ani výsledkov nimi vykonaného dokazovania. Dovolací súd nie je treťou inšinciou, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie. Posúdiť správnosť a úplnosť skutkových zistení, a to ani v súvislosti s právnym posúdením veci, nemôže dovolací súd už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy. Dovolacie konanie má (a to je potrebné osobitne zdôrazniť) prieskumnú povahu; aj so zreteľom na ňu dovolací súd – na rozdiel od súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu – nemá možnosť vykonávať dokazovanie (viď § 243a ods. 2 veta druhá O.s.p.).

V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4.

V danom prípade dovolaním žalovanej nie je napadnutý zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu, ale taký potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že dovolanie proti nemu je prípustné, a nejde ani o potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa, ktorým by súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. Dovolací súd v prejednávanej veci dosiaľ nerozhodoval, preto ani nevyslovil právny názor, ktorým by boli súde viazané. Z týchto dôvodov dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že dovolanie žalovanej nie je podľa § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. procesne prípustné.

Dovolanie žalovanej by mohlo byť procesne prípustné, len ak by konanie, v ktorom bol vydaný napadnutý rozsudok, bolo postihnuté niektorou zo závažných procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. Povinnosť skúmať, či konanie nie je zaťažené niektorou z nich, vyplýva pre dovolací súd z ustanovenia § 242 ods. 1 O.s.p. Dovolací súd sa preto neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale zaoberal sa tiež otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p. (tzv. vady zmätočnosti). Toto ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu (aj rozsudku aj proti uzneseniu) odvolacieho súdu vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Treba uviesť, že z hľadiska § 237 O.s.p. sú právne významné len tie procesné nedostatky, ktoré vykazujú znaky procesných väd taxatívne vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia. Iné vady (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), i keby k nim v konaní došlo a prípadne aj mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, nezakladajú prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia. Z hľadiska posúdenia existencie niektorej z procesných väd v zmysle § 237 O.s.p. ako dôvodu, ktorý zakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu

odvolacieho súdu, nie je pritom významný subjektívny názor účastníka, že v konaní došlo k takejto vade, ale len jednoznačné, všetky pochybnosti vylučujúce zistenie, že konanie je skutočne postihnuté niektorou z taxatívne vymenovaných vád.

Dovolateľka existenciu procesných vád konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a až g/ O.s.p. netvrdila a procesné vady tejto povahy v dovolacom konaní nevyšli najavo. Prípustnosť jej dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

Dovolateľka namietala, že konanie trpí vadou v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p., keď odvolaciemu súdu vyčíta, že konanie pred odvolacím súdom o prejedaní jej odvolania nebolo verejné, odvolací súd ju o pojednávaní pred odvolacím súdom neupovedomil i keď sa nevzdala práva na verejné prerokovanie veci.

Odňatím možnosti konať sa v zmysle uvedeného ustanovenia rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Predmetnému dôvodu dovolania sú vlastné tri pojmové znaky : 1/ odňatie možnosti konať pred súdom, 2/ to, že k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu súdu, 3/ možnosť konať pred súdom sa odňala účastníkovi konania. O vadu, ktorá je z hľadiska §237 písm. f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva.

Podľa § 214 ods. 1 a 2 O.s.p. (v znení účinnom od 15. októbra 2008), na prejednanie odvolania proti rozhodnutiu vo veci samej nariadi predseda senátu odvolacieho súdu pojednávanie ak a/ je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, b/ súd prvého stupňa

rozhodol podľa § 115a bez nariadenia odvolacieho pojednávania, c/ to vyžaduje dôležitý verejný záujem. V ostatných prípadoch možno o odvolaní rozhodnúť aj bez nariadenia pojednávania.

Podmienky, za splnenia ktorých môže odvolací súd konať bez pojednávania, musia vyplývať z obsahu spisu a charakteru prejednávanej veci. V danom prípade odvolací súd nemusel dopĺňovať alebo opakovať dokazovanie, lebo sa stotožnil so skutkovým stavom a právnym posúdením veci tak, ako ho ustálil súd prvého stupňa. Rozhodnutiu súdu prvého stupňa predchádzalo prejednanie veci na súdnom pojednávaní (vid' napr. č.l. 53- 57, č.l. 119-125, č.l. 127-128, č.l. 201-210, č.l. 219-221, č.l. 230-233, č.l. 236 - 241 spisu) nariadenom podľa § 115 O.s.p. Vychádzajúc z povahy prejednávanej veci (náhrada škody z titulu nesprávneho úradného postupu), obsahu spisu a stanoviska žalovanej (bez bližšej konkretizácie dôvodu pre nariadenie odvolacieho pojednávania vyplývajúceho z § 214 ods. 1 O.s.p.) zaujal odvolací súd názor, že v tomto prípade nešlo o vec dôležitého verejného záujmu (nejde o veci týkajúce sa v rôznych súvislostiach väčšieho okruhu osôb, napr. spory týkajúce sa územného celku a pod.). Dohovor o ľudských právach a základných slobodách a ani judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva explicitne netrvá na tom, aby civilné spory (občianskoprávne konania) sa mali na každom stupni prejednávať verejne - na ústnych súdnych pojednávaniach. Požiadavka verejného vyhlásenia rozsudku odvolacieho súdu bola zachovaná (č.l. 286 spisu). Ústavná požiadavka o verejnom vyhlásení rozsudku v zmysle čl. 142 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s § 156 ods. 1 O.s.p., bola odvolacím zachovaná (vid' zápisnica odvolacieho súdu o verejnom vyhlásení rozsudku z 20. apríla 2010 – č.l. 286 spisu). Zachovanie zákonného postupu pred vyhlásením rozsudku odvolacím súdom bez nariadenia ústneho pojednávania (§ 156 ods. 3 O.s.p.) – oznámením miesta a času verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu v lehote najmenej päť dní pred jeho vyhlásením vyplýva z obsahu spisu. Oznámenie o čase a mieste verejného vyhlásenia rozsudku odvolacím súdom bolo na úradnej tabuli súdu vyvesené 14. apríla 2010, teda najmenej päť dní pred vyhlásením rozsudku z 20. apríla 2010 (č.l. 285 spisu). Z týchto dôvodov dospel odvolací súd k záveru, že odvolací súd v danom prípade nebol povinný nariadiť pojednávanie na prejednanie veci, na ktoré by mal povinnosť predvolať i účastníkov konania (tak ako sa toho domáhala dovolateľka), pokiaľ postupoval v súlade s § 214 ods. 1, 2

O.s.p., jeho procesný postup nemohol založiť procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Dovolateľka odvolaciemu súdu vyčítala, že neprihliadol na „nový dôkaz“, ktorý predložila v zmysle § 205a ods. 1 písm. d/ O.s.p. spolu s odvolaním podaným proti rozsudku súdu prvého stupňa, ďalej súdom nižších stupňov vytýka, že vykonané dôkazy nesprávne vyhodnotili, nesprávne odstránili rozpory vyplývajúce z vykonaných dôkazov a tak dospeli k nesprávnemu skutkovému stavu veci. Pokiaľ ide o námietky dotýkajúce sa správne alebo úplne zisteného skutkového stavu veci (vrátane tej, že odvolací súd neprihliadal na nový dôkaz predložený v odvolacom konaní, resp. námietka o jeho nevykonaní) je súdna prax jednotná v názore, že ak súd niektorý dôkaz nevykoná, môže to viesť prípadne k nesprávnym skutkovým zisteniam a v konečnom dôsledku aj k vecne nesprávnemu rozhodnutiu, nie však k odňatiu možnosti konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. (viď R 37/1993, R 125/1999 a R 6/2000). Treba zdôrazniť, že k procesným právam účastníka nepatrí, ako sa dovolateľka mylne domnieva, aby bol súdom vykonaný každý ňou navrhnutý dôkaz. Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd nepatrí právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 97/97). Rozhodovanie o tom, ktoré z navrhnutých dôkazov budú vykonané, patrí vždy výlučne súdu, a nie účastníkovi konania (§ 120 ods. 1 O.s.p., § 211 ods. 2 O.s.p.). Ak súd rozhodne, že navrhnuté dôkazy nevykoná (napr. preto, že sú pre vec nevýznamné alebo nadbytočné), nemôže to byť považované za postup odnímajúci účastníkovi konania možnosť konať pred súdom. K uvedenej námietke žalovanej treba dodať, že súd neodníme účastníkovi možnosť pred ním konať ani tým, že (prípadne) nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov (§ 132 O.s.p.); jeho rozhodnutie môže byť síce z tohto dôvodu vecne nesprávne, ale to ešte samo osebe nevedie k zmätočnosti rozhodnutia a nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (viď rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 42/1993), pre úplnosť treba dodať, že nesprávne vyhodnotenie dôkazov nie je samostatným dovolacím dôvodom ani vtedy, keď je dovolanie procesne prípustné – viď § 241 ods. 2 písm. a/ až c/ O.s.p.). Pokiaľ dovolateľka namieta, že súdy pri rozhodovaní vychádzali

z neúplných skutkových zistení, ide po stránke obsahovej o námietku, že v konaní došlo k tzv. inej (než v § 237 O.s.p. vymenovanej) procesnej vady majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci; takáto dovolateľkou tvrdená vada (i keby k nej v konaní došlo) by bola síce relevantným dovolacím dôvodom (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), sama o sebe by ale nezakladala prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p.

Pokiaľ obsah dovolacích námietok smeroval tiež k spochybneniu právneho posúdenia veci odvolacím súdom v napadnutom rozsudku (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), je potrebné uviesť, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Súd ale právnym posúdením veci neodníma účastníkovi konania možnosť uplatnenia jeho procesných práv v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (viď uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 112/2001 uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 43/2003 a uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 50/2002 uverejnené v časopise *Zo súdnej praxe* pod č. 1/2003). Právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov je Najvyšším súdom Slovenskej republiky považované za relevantný dovolací dôvod, ktorým možno odôvodniť procesne prípustné dovolanie (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), zároveň je ale zhodne zastávaný názor, že (ani prípadné) nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov nie je procesnou vadou konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., lebo (ani prípadným) nesprávnym právnym posúdením veci súd účastníkovi konania neznemožňuje realizáciu žiadneho jeho procesného oprávnenia (viď napríklad rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 102/2004, sp. zn. 2 Cdo 282/2006, sp. zn. 3 Cdo 174/2005 a sp. 4 Cdo 165/2003). I keby dovolacie námietky o založení rozhodnutia na nesprávnom právnom posúdení veci (napr. v otázkach vzniku zodpovednosti žalovanej za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom a jej výšky) boli prípadne aj opodstatnené (dovolací súd ich z uvedeného hľadiska neposudzoval), dovolateľkou vytýkané okolnosti by mali za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozsudku, nezakladali by ale prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 237 O.s.p.

Keďže prípustnosť dovolania žalovanej nemožno vyvodiť zo žiadneho ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, Najvyšší súd Slovenskej republiky odmietol jej dovolanie podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné. So zreteľom na odmietnutie dovolania sa nezaoberal napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

V dovolacom konaní procesne úspešnému žalobcovi vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalovanej, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd napriek tomu úspešnému účastníkovi nepriznal náhradu trov dovolacieho konania, lebo nepodal návrh na uloženie povinnosti nahradiť trovy dovolacieho konania (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3: 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 27. júla 2011

JUDr. Daniela Š v e c o v á, v.r.

predsedníčka senátu

Za správnosť :

Hrčková Marta

